

Marian Cieślak

XIII Kongres Société Jean Bodin

Palestra 4/2(26), 82-84

1960

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARIAN CIEŚLAK

XIII Kongres Société Jean Bodin

W dniach od 28 września do 4 października 1959 r. odbył się na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Paryżu XIII Kongres *Société Jean Bodin* — międzynarodowego towarzystwa naukowego (z siedzibą w Brukseli), które ma na celu dokonywanie badań historycznoporównawczych nad instytucjami prawnymi. Tematem obrad wymienionej sesji była historia dowodu w różnych systemach prawnych, poczynając od zamierchłej starożytności aż do systemów współczesnych, przy czym w tematyce referatów nie ograniczono się do państw Europy i Ameryki, lecz uwzględniono również systemy prawne niektórych państw i społeczeństw z innych kontynentów naszego globu.

Przez pierwsze dwa „robocze” dni Kongres obradował w 5 następujących sekcjach: 1) starożytność, 2) średniowiecze i czasy nowożytne, 3) epoka współczesna, 4) Bliski Wschód i Islam, 5) społeczeństwa pierwotne.

Dla przedstawiciela prawa obowiązującego niewątpliwie najciekawsze były obrady sekcji „epoka współczesna”. Przedstawili tam swe referaty: prof. J. Portemer (Dijon): „Dowód w prawie francuskim okresu rewolucji”; prof. G. Lepointe (Paryż): „Dowód wedle kodeksów napoleońskich”; prof. J. Foyer (Lille): „Ewolucja prawa dowodowego we Francji od czasów kodyfikacji napoleońskich”; adw. M. Strome (Gandawa): „Wpływ kodyfikacji napoleońskich w dziedzinie dowodu poza granicami Francji”; Ch. Fragistas (Saloniki): „Dowód w prawie greckim XIX i XX wieku”; J. D. Korewaar (Leyda): „Dowód w prawie radzieckim”; M. Reulos (Paryż): „Prawo dowodowe a nowoczesna technika sporządzania dokumentów oraz ich odtwarzania i puszczania w obieg”; J. Langrod (Paryż): „Dowód w administracyjnym postępowaniu niespornym”; A. Buch (Bruksela): „Dowód w belgijskim prawie administracyjnym”. Z powodu nieprzybycia referentów nie zostały m.i. wygłoszone przewi-

dziane w programie: referat prof. D. Dimitrijewiça (Belgrad) na temat dowodu w prawie jugosłowiańskim oraz referaty prof. N. Koyama (Hokkaido) i S. Dando (Tokio) na temat prawa japońskiego.

Pozostałe dni przeznaczono na referaty ogólne w liczbie 16. Jeśli chodzi o epokę współczesną, to autorami referatów byli: prof. J. Hémard (Paryż): „Dowód w prawie kontynentalnym europejskim w XIX i XX w.”; prof. R. Gooderson (Cambridge): „Ogólne zasady angielskiego prawa dowodowego”; prof. J. Gwiazdomorski i prof. M. Cieślak (Kraków): „Dowód we współczesnym prawie państw socjalistycznych”; prof. Ch. Perelman (Bruksela): „Charakterystyka dowodu prawnego”; prof. J. Ch. Levy (Paryż): „Uwagi ogólne o historycznej ewolucji dowodu”.

Z Polski udział w obradach Kongresu wzięli: prof. J. Bardach (Warszawa), prof. J. Gwiazdomorski (Kraków), prof. J. Matuszewski (Poznań) oraz autor niniejszego sprawozdania. Wkład delegacji polskiej obejmował nadto, oprócz wspomnianego już referatu ogólnego o dowodzie we współczesnym prawie socjalistycznym, referat historyczny prof. J. Matuszewskiego pt. „Historia dowodu w prawie polskim w średniowieczu i w czasach nowożytnych”, przedstawiony w sekcji drugiej. Prof. J. Gwiazdomorski dwukrotnie przewodniczył obradom: na posiedzeniu sekcji prawa współczesnego w dniu 30.9.1959 r. i w czasie obrad plenarnych dnia 2.10.1959 r.

Można było zauważyć duże zainteresowanie prawem polskim i prawem socjalistycznym. Jednocześnie jednak widziało się poważne braki w zakresie obiektywnej, naukowej informacji na ten temat poza granicami naszego obozu, co chyba należy sobie tłumaczyć wciąż jeszcze niedostatecznymi kontaktami naszej nauki prawa z zagranicą.

Przechodząc do oceny wyników Sesji, stwierdzić należy, że bardzo szeroko zakreślony temat, być może, nie sprzyjał w zasadzie pogłębieniu problematyki z punktu widzenia metodycznych założeń współczesnej teorii dowodów, tym bardziej że chodziło o przedstawienie dowodu tak w prawie karnym, jak i w prawie cywilnym i w prawie administracyjnym, i to w różnych epokach historycznych i w różnych systemach, wyrosłych na odrębnych podłożach kulturalnych. Trzeba jednak wziąć pod uwagę, że celem działalności Towarzystwa jest badanie instytucji prawnych na podstawie materiału historycznoporównawczego, a zatem rola podstawowa przypada tu temu, by zebrać możliwie najściślejsze i najbogatsze informacje. Ujmując rzecz z tego punktu widzenia, trzeba przyznać, że zgromadzony na Sesji materiał jest naprawdę imponujący pod

względem bogactwa treści i niezwykle cenny, skoro się uwzględni, że poszczególne referaty zostały opracowane przez specjalistów danych zagadnień w poszczególnych krajach i że tym samym gwarantują one w maksymalnym stopniu ścisłość informacji oraz oparcie ich na wynikach ostatecznych badań. A obraz tego zestawienia i jego wyniki są ogromnie interesujące i pożyteczne nie tylko dla historyka prawa. Również dla przedstawiciela dyscypliny prawa obowiązującego jest rzeczą niezwykle ważną zdać sobie sprawę z tego, co w obecnym unormowaniu wynika z aktualnych potrzeb społecznych, a co jest tylko balastem przeszłości, uwarunkowanym ewolucją historyczną i dziedziczeniem form prawnych.